



Wprowadzenie: Pax - coś więcej niż tylko przedmiot liturgiczny

W coraz bardziej zindywidualizowanym społeczeństwie, gdzie ludzkie kontakty ograniczają się do wiadomości cyfrowych, a relacje stają się bezosobowe, Kościół Katolicki zawsze zachowywał konkretne gesty wyrażające *braterską komunię*. Jednym z takich dziś niemal zapomnianych, lecz bogatych teologicznie gestów jest **Pax** (znany także jako *Tablica Pokoju*, *Osculatorium* lub *Pocałunek Pokoju*).

Ten niewielki przedmiot liturgiczny, często wykonany z metalu szlachetnego, kości słoniowej lub rzeźbionego drewna, nie był jedynie ceremonialnym narzędziem, ale *namacalnym symbolem chrześcijańskiej miłości* – przypomnieniem, że Msza nie jest aktem prywatnym, lecz zgromadzeniem dzieci Bożych wokół Ołtarza Ofiary.

W tym artykule zgłębimy:

1. **Historyczne korzenie Paxu**
2. **Jego teologiczne znaczenie i związek z Pismem Świętym**
3. **Jego użycie w tradycyjnej liturgii**
4. **Jego aktualne znaczenie i jak możemy przywrócić jego ducha**

I. Historia Paxu: Od pierwszych chrześcijan do tradycyjnego rytuału

A. Początki w Kościele pierwotnym

Gest pokoju ma swoje korzenie w samym Nowym Testamencie. Św. Paweł napomina: „*Pozdrowcie się nawzajem świętym pocałunkiem*” (Rz 16,16). Ten „święty pocałunek” (*osculum pacis*) był znakiem jedności między wiernymi przed przyjęciem Eucharystii, jako przygotowanie do Uczty Ofiarnej.

Z czasem, by uniknąć zamieszania i zachować nabożność, Kościół uregulował ten gest. Zamiast bezpośredniego pocałunku wprowadzono święty przedmiot symbolizujący pokój: **Pax**.

B. Rozwój liturgiczny w średniowieczu

Podczas uroczystej Mszy w rycie trydenckim, Pax używany był po *Agnus Dei*. Kapłan całował ołtarz (symbol Chrystusa), a następnie Pax, mówiąc: „*Pax tecum*” („Pokój z tobą”). Ministrant zanosił go następnie do wiernych, zaczynając od pierwszej osoby w ławce, która całowała go i przekazywała dalej, powtarzając pozdrowienie.



Ten gest nie był jedynie formalnością, ale **głębokim wyrazem pojednania i braterskiej miłości**, przypominającym słowa Chrystusa: *„Jeśli więc przyniesiesz dar swój przed ołtarz i tam wspomnisz, że brat twój ma coś przeciw tobie, zostaw tam dar swój przed ołtarzem, a najpierw idź i pojednaj się z bratem swoim”* (Mt 5,23-24).

II. Znaczenie teologiczne: Pokój jako dar Chrystusa

Pax nie był zwykłym pozdrowieniem, ale **sacramentale** wyrażającym duchowe rzeczywistości:

1. **Pokój Chrystusowy**: Nie światowy pokój, ale ten który wypływa z Krzyża (J 14,27)
2. **Jedność Kościoła**: Przekazując go, wierni ukazywali, że są „jednym ciałem w Chrystusie” (Rz 12,5)
3. **Pojednanie**: Przed Komunią powinni być w stanie łaski i miłości z bliźnim

III. Praktyczny przewodnik: Jak używano Paxu?

A. Obrzęd w tradycyjnej Mszy

1. **Moment**: Po *Agnus Dei*, przed Komunią
2. **Gesty**:
 - Kapłan całuje ołtarz, następnie Pax
 - Ministrant znosi go do wiernych mówiąc: „*Pax tecum*”
 - Pierwszy wierny całuje go, odpowiada „*Et cum spiritu tuo*” i przekazuje dalej
3. **Postawa wewnętrzna**: Przyjmujący powinni to czynić z nabożnością, pamiętając o świętym znaku

B. Dlaczego nie jest już używany?

Po reformie liturgicznej po Vaticanum II wiele obrzędów uproszczono, a znak pokoju zastąpiono uściskiem dłoni między wiernymi. Jednak w niektórych wspólnotach odprawiających Mszę tradycyjną, Pax jest nadal zachowany.

IV. Aktualne znaczenie: Przywrócić ducha Paxu

Dziś, gdy wielu katolików uczestniczy we Mszy nie znając swoich sąsiadów w ławce, Pax stawia nam pytania:

1. **O życie miłością**: Pokój to nie tylko mechaniczny gest, ale wezwanie do prawdziwej



jedności

2. **O przywrócenie sacrum:** Pax przypomina, że pokój jest darem Bożym, nie tylko pozdrowieniem
3. **O przygotowanie do Komunii:** Jak pierwsi chrześcijanie, powinniśmy badać sumienie

Jak zastosować to dziś?

- Jeśli uczestniczysz w tradycyjnej Mszy, bierz udział w tym obrzędzie z pobożnością
- We współczesnej Mszy, przeżywaj znak pokoju w duchu pojednania
- W domu, miej replikę Paxu jako przypomnienie pokoju Chrystusowego

Zakończenie: Zaproszenie do braterskiej jedności

Pax nie jest reliktem przeszłości, ale **zaproszeniem do przeżywania autentycznego chrześcijańskiego pokoju**. W podzielonym świecie, katolicy są wezwani by być *narzędziami tego pokoju*, zaczynając od życia sakramentalnego i wspólnotowego.

Jak modlił się św. Franciszek: „*Panie, uczynź mnie narzędziem Twego pokoju*”. Niech duch Paxu odrodzi się w naszych sercach i parafiach.

Pax Christi sit semper vobiscum. (Pokój Chrystusa niech będzie z wami zawsze.)

Czy znałeś Pax? Podziel się w komentarzach, jak przeżywasz znak pokoju w swojej parafii!